

POHJOISEN

A person in a dark winter coat is walking away from the viewer on a snow-covered path that leads into a forest of evergreen trees. The sky is dark, and the aurora borealis is visible as a vibrant, multi-colored light display in shades of green, blue, and purple, arching over the trees. The overall mood is serene and quiet.

ANNINA ROUSU

KULTIN

TOSITARINA

VANKINA

LIND&CO

**POHJOISEN
KULTIN
VANKINA**

POHJOISEN

ANNIINA ROUSU

KULTIN

TOSITARINA

VANKINA

LIND&CO

www.lindco.se

info@lindco.se

ISBN 9789181200171

KL 99.1

© Anniina Rousu ja Bokförlaget Lind & Co, 2026

Kansi ja taitto: Markus Paajala

Kannen suunnittelussa on hyödynnetty tekoälyä.

Kustantaja: Bokförlaget Lind & Co Ab,

Box 1052, 101 39 Stockholm, Sverige.

Paino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ESIPUHE

Pohjois-Suomessa toimi vuosina 2004–2008 opetuslapseuskoulu. Koulu oli osa paikallisen helluntaiseurakunnan toimintaa. Sitä johti seurakunnan nuorisopastorina ja vahtimestarina toiminut henkilö. Vuosien mittaan koulussa opiskeli yli kaksikymmentä nuorta. Itse liityin mukaan 17-vuotiaana kesken ensimmäisen lukuvuoden. Myöhemmin toimin vapaaehtoisena työntekijänä, eli kuuluin siis loppuajasta myös koulun henkilökuntaan.

Tässä kirjassa avaan omien kokemusteni lisäksi kurssitovereideni muistoja. Moni oppilas koki koulussa hengellistä väkivaltaa. Sen ilmenemismuotoja ovat esimerkiksi ahdistelu, pakottaminen, nujertaminen, pelottelu, syyllistäminen, eristäminen, karttaminen, hylkääminen, leimaaminen, pahoinpitely ja hyväksikäyttö. Opetuslapseuskoulun entisten oppilaiden kokemukset ovat osittain hyvin rankkoja, ja niihin sisältyy esimerkiksi avioliittoon pakottamista ja sosiaalista eristämistä.

Hengellinen väkivalta kytkeytyy aina johonkin hyvään. Monella opetuslapseuskoulun oppilaalla on koulusta myös myönteisiä muistoja. Mikään yhteisö ei pysy elinvoimaisena,

jos se tuottaa jäsenilleen vain ikäviä kokemuksia. Itse sain kokea opetuslapseuskoulussa hienoja yhteisöllisiä hetkiä ja opin monia kiinnostavia asioita. Esimerkiksi Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan pääsykokeissa huomasin hyötyneeni opetuslapseuskoulussa suoritetuista kirkkohistorian opinnoista.

Uskonnollinen yhteisö voi olla jäsenilleen tärkeä tuki elämän haasteiden keskellä. Moni kokee hengellisyyden elämää kannattelevaksi voimaksi. Uskonnollisen yhteisön ei kuitenkaan koskaan tulisi loukata jäsentensä ihmisoikeuksia. Minäkäänlaisen väkivallan ei pitäisi olla osa seurakuntien tai muiden ryhmittymien toimintakulttuuria. Parhaimmillaan epäkohtien käsitteleminen on tapa kehittää niin yksilöiden kuin yhteisöjen hengellistä elämää.

Opetuslapseuskoulun tapahtumista kirjoittaminen on herkkä ja varovaisuuteen pakottava teko. Näen kuitenkin tarpeelliseksi nostaa epäkohdat esiin esimerkkinä asioista, joita erilaisten seurakuntien ja ryhmittymien sisällä tapahtuu. Uusia pieniä uskonyhteisöjä perustetaan kiihtyvään tahtiin. Tämän kirjan yksi tarkoitus on lisätä tietoa ja ymmärrystä uskonnollisuuden varjopuolista. Se pyrkii auttamaan uskonnollisissa yhteisöissä työskenteleviä tunnistamaan hengellistä väkivaltaa sekä ehkäisemään ja puuttumaan siihen ajoissa. Kirja voi myös tarjota vertaistukea hengellisen väkivallan uhreille. Vaikeneminen suojelee ainoastaan väkivallan tekijöitä ja yhteisöjen haitallisia rakenteita.

Toistaiseksi suomalaisia vaarallisia kultteja tai lahkoja on käsitelty mediassa ja kirjallisuudessa melko vähän. Kiinnostus on kuitenkin lisääntymässä. Jokainen uutinen, kirja ja dokumenttielokuva rakentaa tarkempaa kuvaa ”rakkaudessa yhteisöissä” vaikuttavista karismaattisista auktoriteeteista, joiden rakkauden nimissä harjoittaman väkivallan tuhoisuutta ja pitkäaikaisvaikutuksia vain kokemusasiantuntija voi täysin

ymmärtää. Siksi olen halunnut avata omaa tarinaani, vaikka se sisältääkin hyvin yksityisiä ja kipeitä muistoja.

Jotkut oppilaista esiintyvät omalla nimellään, toiset ovat päättäneet esiintyä eri nimellä aiheen arkaluontoisuuden takia. Johtajan ja henkilökunnan nimet on muutettu. Joitakin kuvauksia on muutettu, jotta henkilöt eivät olisi tunnistettavissa tarinasta.

KIRJOITTAJASTA

Anniina Rousu (s.1987) on teologian maisteri. Hänen pro gradu -tutkielmansa käsitteli ihmisoikeuksia ja epäterveen uskonnollisuuden teemoja. Anniina on tavannut työssään Uskontojen uhrien tuki UUT ry:ssä uskonnollisista yhteisöistä erkaantuneita ihmisiä, joilla on opetuslapseuskoulun tapahtumiin rinnastettavia kokemuksia. Hän työskentelee hengellistä väkivaltaa ja ihmisoikeusloukkauksia vastaan UUT ry:n hallituksen puheenjohtajana ja järjestää koulutuksia aiheesta. Tämä kirja on kuitenkin ennen kaikkea kokemusasiantuntijan kannanotto yksilön oikeuksien ja uskonnonvapauden puolesta. Kirja on henkilökohtainen tarina, yhtäkään säröä silottelematta.

PROLOGI

KUN KAIKKI ROMAHTAA, KEVÄT 2008

Hengitys takkuua ja tuntuu kuin en saisi tarpeeksi happea. Kädet ovat nihkeät ja hieron niitä hermostuneena reisiäni vasten. Kuulen sykkeen kiihtyvän korvissani. Kehoni on kireä ja jokainen lihas tuntuu jännittyneeltä. Ne ovat vastaanottaneet hälytyksen ja siirtyneet valmiustilaan. Tunteet ovat saaneet vallan kehostani, ja tuntuu kuin olisin keskellä täydellistä kaaosta, joka tsunamin tavoin vyöryy ylitseni. Pelkään sen imaisevan minut mukaansa. Taistele tai pakene -reaktio, kehon alkukantainen hälytysjärjestelmä, on käynnistynyt taas kerran. Se on tullut liiankin tutuksi viime vuosien aikana. Istun Seijan toimistossa puisella tuolilla kuin patsas, ryhti suorana ja keho jäykkänä. Jokin sisälläni käskee minun taistella. Samalla olen täysin tyhjä. Kuin ilmapallo, josta on päästetty kaikki ilma ulos. Olen vain uupunut varjo siitä ihmisestä, joka joskus olin. Innokas loiste silmissäni on sumentunut, enkä tiedä, syttyykö se enää koskaan. Yritän pidättää hengitystäni, ikään kuin se voisi pitää minut hyökyaallon harjalla.

Seija istuu edessäni. Hänen katseensa on tuima ja aistin siinä jotain, jota en osaa täysin tulkita. Ehkä ärtymistä tai kenties vallankäytöstä seuraavaa nautintoa? Se painaa minua alas.

Hänen silmänsä tutkivat minua, mutta ne eivät ole pelkästään tarkkaavaiset. Ne viestivät, että hän on tilanteen päällä. Tiedän, että jos sanon jotain väärää tai jos ilmeeni on Seijan mielestä vääränlainen, tuo katse voi jäädä painamaan minua alas vielä pitkään sen jälkeen, kun olen poistunut toimistosta. Seija ei ole vain fyysisesti läsnä, hänen olemuksensa on kuin varjo, joka peittää koko huoneen. Jokin siinä tuntuu imevän huoneesta hapen. Kuin hän voisi viedä minulta kaiken ja jättää jälkeensä vain rauniot. Se, että hän on siinä edessäni julman hallitsijan roolissa, ei ole sattumaa. Olen itse saattanut itseni tähän. Olen itse antanut Seijalle vallan kontrolloida elämäni. Hänen voimansa ei ole pelkästään siinä, mitä hän sanoo. Se on siinä, miten hän saa minut tuntemaan itseni pieneksi, niin pieneksi, että pelkään kadottavani itseni kokonaan, kuin Muumilaakson näkymätön lapsi.

Seijan olemus on aina ollut ristiriitainen. Vahva, melkein uhkaava, mutta samalla karismaattinen. Seija on keski-ikäinen nainen. Hänen vihreiden silmiensä katsetta terävöittävät kultasankaiset silmälasit. Pitkät vaaleanruskeat hiukset taipuvat laineille. Seija on vankkarakenteinen, ja hänellä on tumma vahva ääni. Se on suorastaan lumoavan syvä ja pehmeä. Hän rakastaa hajuvesiä ja tuoksuu aina hyvälle. Seija on kovalla tavalla feminiininen. Hänellä on tatuointeja ja usein meikatut kasvot. Hän kantaa yllään näyttäviä koruja, joiden helinä ilmoittaa kaikille hänen lähestyvän. Rytmistä voi kuulla, millaisella tuulella hän on. Toisinaan koruista lähtevä ääni on kevyen huoletonta, toisinaan uhkaavan raskasta ja nopeatahtista. Kun näin hänet ensimmäistä kertaa, hänellä oli yllään musta nahkatakki ja mustat farkut. Näky ei vastannut käsitystäni pastorista. Ajattelin hänen olevan helluntailiikkeen feministi, heikommassa asemassa olevien puolustaja. Sellaisena näin myös Jeesuksen, heikkojen äänenä ja voimana. Seija näyttäytyi raikkaana tuulahduksena

TOSITARINA TYTÖSTÄ POHJOISSUOMALAISEN KULTIN VANKINA

Kun helluntaiseurakunnan piirissä kasvanut Anniina 17-vuotiaana päättää lähteä Pohjois-Suomessa toimivan opetuslapseuskoulun oppilaaksi, hänen toiveenaan on saada elää lähellä Jumalaa ja tutustua muihin samoin ajatteleviin nuoriin.

Neljä vuotta myöhemmin Anniina joutuu jättämään suljetun yhteisön omanarvontunto palasiksi murskattuna. Miten ihmeessä hyvän perheen tyttö joutui pohjoissuomalaisen kulttijohtajan alistamaksi? Ja minkälainen tulevaisuus Anniinaa odottaa suljetun yhteisön ulkopuolella?

• • •

Anniina Rousu (s.1987) on teologian maisteri. Hän työskentelee Uskonnon uhrien tuki UUT ry:n hallituksen puheenjohtajana ja järjestää koulutuksia hengellisestä väkivallasta. *Pohjoisen kultin vankina* on Rousun henkilökohtainen tarina, joka on kirjoitettu yhtäkään särkeä silottelematta.

KL 99.1 • ISBN: 978-91-8120-017-1

WWW.LINDCO.SE